

Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές και Εκδήλωση Παρεκκλινουσών Συμπεριφορών:

Κλινικές παρατηρήσεις από την Ειδική Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης «Οσελότος»

7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχιατροδικαστικής

Δ. Πατσιάλα, Φ. Πασσιά, Κ. Μπόλιας

Εισαγωγή

Χαρακτηριστικά των ΔΑΔ

- Οι Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ) είναι νευροαναπτυξιακές διαταραχές με δυσκολίες στην κοινωνική κατανόηση και στην ευελιξία σκέψης.
- Στα άτομα μέσης–υψηλής λειτουργικότητας οι δυσκολίες κατανόησης προθέσεων συχνά οδηγούν σε παρεξηγήσεις.
- Συχνές συνοδές εκδηλώσεις: στερεοτυπίες, περιορισμένα ενδιαφέροντα, αισθητηριακή υπερευαισθησία.

ΔΑΔ & Παρεκκλίνουσα Συμπεριφορά

- Παράγοντες όπως ακαμψία, αισθητηριακή υπερφόρτιση και ειδικά ενδιαφέροντα έχουν συσχετιστεί με παρεκκλίνουσες & παραβατικές συμπεριφορές.
- Η σχέση ΔΑΔ–παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς είναι πολυπαραγοντική και επηρεάζεται από οικογενειακούς και ψυχοκοινωνικούς παράγοντες.
- Η μελέτη βασίζεται σε κλινικές παρατηρήσεις από τη Μονάδα «Οσελότος» σε εφήβους υψηλού κινδύνου.

Σκοπός – Μεθοδολογία – Δείγμα

Σκοπός: Αποτύπωση της συχνότητας ΔΑΔ στον πληθυσμό της Μονάδας «Οσελότος» και διερεύνηση της σχέσης μεταξύ αυτιστικής συμπτωματολογίας και παρεκκλινουσών συμπεριφορών.

Μεθοδολογία: Αναδρομική καταγραφή περιστατικών 2020–2025, με καταγραφή επισήμων διαγνώσεων F84.x (ICD-10) και αντίστοιχων συμπεριφορικών εκδηλώσεων.

Ανάλυση: Καταγραφή ποσοτικών δεικτών και ποιοτική ερμηνεία κλινικών παρατηρήσεων.

Δείγμα: 309 παιδιά και έφηβοι που προσήλθαν στη Μονάδα (2020- 2025)

Αποτελέσματα

Ποσοτικά Ευρήματα

- Ποσοστό περιστατικών με ΔΑΔ: **13,6% (42/309)**.
- Ηλικίες: κυρίως **12–16 ετών**.
- Λειτουργικότητα: **μέση–υψηλή**, με σημαντική διακύμανση.
- Διακύμανση ανά έτος:
 - 2020: 0%
 - 2021: 21,6%
 - 2022: 15,5%
 - 2023: 18,5%
 - 2024: 12,2%
 - 2025: 7,8%
- Τάση: σταδιακή **μείωση** μετά το 2023.

Ποιοτικά Ευρήματα

- Συμπεριφορές συνδεδεμένες με **ειδικά ενδιαφέροντα**.
- Αισθητηριακά triggers** (έντονοι ήχοι, απρόβλεπτα ερεθίσματα).
- Ακαμψία σκέψης** & προσωπικός «ηθικός κώδικας».
- Παρερμηνεία** κοινωνικών σημάτων και προθέσεων.
- Συννοσηρότητα ΔΕΠΥ** και συναισθηματική αστάθεια → αυξημένη απορρύθμιση.

Συμπεράσματα & Περιορισμοί

Συμπεράσματα:

- Η ΔΑΔ μπορεί να αυξήσει την ευαλωτότητα σε παρεκκλίνουσες & παραβατικές συμπεριφορές όταν συνυπάρχουν ψυχοκοινωνικοί στρεσογόνοι παράγοντες και οικογενειακή δυσλειτουργία.
- Η κατανόηση της υποκειμενικής εμπειρίας του εφήβου είναι κεντρική για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών παρεμβάσεων.
- Η πολυσυστημική συνεργασία (οικογένεια–σχολείο–θεραπευτική ομάδα) μειώνει τον κίνδυνο υποτροπής και ενισχύει την κοινωνική ένταξη.
- Τα ευρήματα συνάδουν με τη διεθνή βιβλιογραφία, η οποία υπογραμμίζει την ανάγκη εξατομικευμένων, λειτουργικά προσαρμοσμένων παρεμβάσεων.

Περιορισμοί: Αναδρομικός σχεδιασμός, περιγραφική ανάλυση και μεταβαλλόμενο προφίλ πληθυσμού ανά έτος.

Βιβλιογραφία

- Dell’Osso, L., et al. (2024).** Breaking Down the Stigma: A Review of the Literature on the Relationships between Autism Spectrum Disorder and Criminal Behavior. *Brain Sciences*, 14, 984.
- Machalicek, W., et al. (2007).** A review of interventions to reduce challenging behavior in school settings for students with autism spectrum disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 1, 229–246.
- American Psychiatric Association. (2022).** *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5-TR)*.
- Loomes, R., Hull, L., & Mandy, W. (2017).** What Is the Male-to-Female Ratio in Autism Spectrum Disorder? *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 56(6), 466–474.
- King, C., & Murphy, G. (2014).** A systematic review of people with autism spectrum disorder and the criminal justice system. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 44, 2717–2733.
- Im, D. S. (2016).** Temperament and Character in Individuals with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 46, 2370–2377.
- Payne, K. L., et al. (2019).** Sensory over-responsivity and challenging behaviors in children with ASD. *Autism*, 23(4), 879–888.
- Mazurek, M. O., & Kanne, S. (2010).** Externalizing behaviors in ASD: The role of comorbid ADHD. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 38, 1089–1099.

